

i totes les fonts lèxiques. Ara bé, també és cert que *RMa* després de *diyâr* també posa *dûr*, s. v. *domus*.⁴ No es pot, doncs, recusar el dret que tenia Asín a admetre aquesta etimologia. I ens hem de guardar d'essorrar-la del nostre estudi.

Però, com sigui que aquest ètimon és només un dels mots d'una arrel aràbiga molt fecunda ('girar, circular', 'voltar', 'circular', 'embolcar' etc.) no és pas l'únic mot semblant que tindríem a la vista per a l'etimologia. Valdria més, dins aquest laberint oriental-andalusí, que comptéssim amb algun suport guaiador dins el nostre domini lingüístic: com aquells que ja he esmentat. Entre ells *Adurà* que a base de l'àrab només podem concebre com un dual *Ad-durâni*. Però, si és així, hauríem de descartar del tot aquell candidat d'Asín, car un dual no es forma aplicant la seva desinència a un plural sinó al singular. I és un nom recollit en les meves enquestes dins el terme de Castelló de la Plana, tan farcit d'arabismes.

Un gran agafador és el del nom del poble tan important, *Catadau*, que com veurem en l'estudi respectiu, era antigament *Catadauro*, amb la mateixa -r i la mateixa *d-* de l'*Ador* present, sinó que allí és amb vocalisme *ay*, i ací *o*: *qat^oa ad-daur* 'la peça o camp del rotlló'. I si ara anem bé hi podem arrengrer els altres compostos que jo anunciava. *Adorep* ja figura en el *Rept.* de Val. (p. 200), com una partida de l'Horta de Russafa, i hi tenia variant amb la *dd* geminada (p. 201), a manera d'article, igual que l'antic *Adôr* al costat d'*Ador*.⁵ D'altra banda, en el *Rept.* de Mallorca tenim una alqueria *Addurel* i després una alqueria *Adorela*, segons Quadrado, que el còdex Bofarull ens dona com *Rabal Addureil* i *Rabal Adorella* (veg. *BDLC* xiv, 195, on es poden llegir uns innocents palpeteigs etimològics d'AMAlcover —cognom *Daurella*!— i del seu moro guaiador Medina, que no val la pena de recordar).

Doncs em sembla que *Addorep* i *Addorel(l)a*, es fan contrast semàntic, i per tant en certa manera s'apunyalen mútuament. Car si en aquest tenim el que en l'*Onom.* anomenem «superlatiu islàmic» en -el, -ella 'el rodal excellent', 'el magnífic redol' *ad-dûr-élLâh*;⁶ en *Addorep* ha d'entrar el mot *â'ib* «altéré, defectueux, vicié»: o sigui 'rodal deficient, escàs'.⁷

En conclusió, el sentit del mot en tots aquests noms de lloc val. i mall. em sembla ser 'rodal', 'redol (de cases o de camps o terrenys)'. Car també a Castelló de la Plana vaig recollir *Adurà* l'any 1963 com a nom de la «Fillola d'*Adurà*», una petita artèria de regatge (xxix, 35.26); doncs: 'la sequieta dels dos rodals': *ad-dûrâni*. Qui vulgui trobar més comprovació de tals sentits del mot àrab *daur/dûr*, a part del nostre *RMa* (on tradueix *circuire*, i *circiter*, amb les glosses «mittere se circuitu» i «anus») i *PAlc*, s. v. *rodoja* i *rueda*, no ha de fer més que obrir el *Suppl.* de Dozy (I, 472) on trobarà, en un llarg article d'autors medievals i vulgars, tota mena d'accs. entorn de la idea de «ronde», amb què Dozy les encapçala.

¹ Per a 'caça' i 'cacera' el mot àrab de pertot i tots temps és *şayd* (Lane, Dozy, *RMa*, *PAlc* etc.). En

RMa amb derivats *şayyâd*, *şayyâda*, que poden significar 'caçador', 'cacera'; *PAlc* (132) trad. «monteria». Altrament només *qanas* «piscari, venari» *RMa*; i *ħabl* 'filat de caçar', *ħâbil* 'el qui caça així'. — ² En l'estil sembla reconeixes la mà d'Escolano (de qui tant es fià SSiv.), que sembla tenia un inf. morisc poc lletrat i ell en prenia notes: endevino que, per llur sesseig, escrivien *caceria* en lloc de *caseria*. Notem que SSiv. ens parla més avall del «caserio» d'Ador, i diu que Canaleta i Alfàs eren «dos caserios» d'Ador. — ³ «Prov. Val. y Huesca». El de «Huesca» no figura en els nomenclàtors, però un aragonès com ell podia conèixer-hi algun NL menor. — ⁴ No sols *PAlc* no admet aquest plural, tot i que va donant el plural *diyâr* al llarg de la seva llista de les accs. i derivats de *casa* (20 línies de la p. 142 i cinc de la 143), sinó que el mateix *RMa*, tot i posar *dûr* també en l'article «domus» en segon lloc, allà on el dóna com a plural únic és del mot *dawr*, el mot que tradueix per «cercle». Com molts dels mots que tenen plural fracte, la paraula *dâr* ha tingut una munició de plurals diversos. Dozy, ultra *diyâr*, només cita un plural *duyâr*, però Lane (931a, lín. 30ss.) en registra 8 o 10 (*adyir*, *adwur* etc.). Cert que també consigna *dûr* cap a la fi de la llista (línia 37) amb l'autoritat de quatre lexicògrafs (egipcis...). — ⁵ Com s'escau a cada pas en el còdex Bofarull hi ha l'errada de lectura *o* en lloc de *e*: *Adorop* a la p. 201, després de *Adorep* de la p. 200. No ens espanti la *p* —so no àrab—, car en fi de mot la *b* es tornava *p* a la manera catalana, almenys en la ploma dels nostres escribes. — ⁶ En totes les obres meves toponomàstiques on he tocat temes àrabs he anat donant testimonis de l'ús d'aquesta partícula final, que en la nostra toponímia apareix adés en la variant *-elle* (sovint reduïda catalanament a *-ell*), adés *-ella*, adés *-illa*. Falsa aparença romànica ben enganyadora. En diversos llocs l'he assenyalat en noms ben conspicuos, com *Fatarella*, *Ondarella*, *Fondarella*. En el *DECat* també en parlo a propòsit de manta qüestió toponomàstica, particularment la de *Mutxamel* (v, 860b26ss.). En el vol. I de l'*Onomasticon*, a propòsit d'*Alcanella* (p. 29): de *Massanella*, *Macarella*, *Safragell*. Sovint amb *i* tònica en lloc d'aqueixa *é*. Així en *Fondegulla*, en el nom del moro resistent mallorquí *Fathilla*, en el de l'últim rei de Granada *Boabdil* (*Abu Abd-illâb*).

Sobre *i*, i tota aquesta qüestió poc divulgada fins entre els arabistes, és bo transcriure ací, traduint-la, una nota del meu eminent mestre, prof. J. J. Hess von Wyss, de la Universitat de Zuric (quan encara residia al Caire, tornant de les llargues investigacions a l'Àrabia Central). A propòsit del xerif *Abd-illeb* de l'Àrabia Deserta:

«A la Meca existeix també aquesta forma junt amb *Abdâllab*. El germà del cèlebre Gran Xerif *Abdâllab* es deia *Abd-ille*. Però tots dos germans escrivien igual llur nom, com em fa a saber el Gran Xerif *Ali*. Ell mateix em deia que a la Meca al pare del Profeta no li donen el nom *Abdâllab* sinó *Ab-*